

**ผลงานเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพการเลี้ยงสัตว์
จังหวัดเชียงราย ปีงบประมาณ 2554
นายอินตา สมตา**

**ความคิดริเริ่มและความพยายามพัฒนาอุปสรรคในการสร้างผลงาน
ประวัติการเลี้ยงสัตว์**

ในการดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์นั้น นายอินตา สมตา ได้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวมาก่อน โดยเริ่มจากการทำไร่ ทำนา และทำสวน โดยการประกอบกิจกรรมในการทำไร่ ทำนา และทำสวนนั้นนายอินตา ใช้ทุนในการทำในแต่ละครั้งค่อนข้างสูง เนื่องจาก ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยเคมีรวมทั้งยาฆ่าแมลงมาใช้ในการเกษตร โดยการกู้เงินมาลงทุนในการทำเกษตร ต่อมาเกิดภาวะราคาผลผลิตตกต่ำทำให้ขาดทุนอย่างต่อเนื่องและมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น จนต้องออกไปรับจ้างต่างจังหวัดเพื่อหาเงินมาใช้หนี้ และส่งเสียครอบครัว แต่รายได้ที่หามาก็ไม่พอเลี้ยงครอบครัว จึงต้องกลับมาเดิมพอลกลับมาในปี 2543 มีโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ามาให้การสนับสนุนให้เกษตรกรที่มีความสนใจในหมู่บ้าน นายอินตาจึงได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยในโครงการได้ทำการขุดบ่อน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรฟรีในที่ของนายอินตา และได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการซื้อปัจจัยในการผลิตด้านต่าง ๆ จำนวน 5,000 บาท นายอินตา จึงได้นำเงินที่ได้ไปซื้อไก่พื้นเมืองจำนวน 5 ตัว เป็นไก่แม่พันธุ์ 4 ตัว พ่อพันธุ์ 1 ตัว และซื้อสุกรแม่พันธุ์ 1 ตัว หลังจากนั้น จำนวนสัตว์เลี้ยงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นายอินตาจึงได้แบ่งขายสุกรออกไปส่วนหนึ่ง โดยนำเงินที่จากการขายสุกรนำไปซื้อโคแม่พันธุ์ 1 ตัว และได้มีการ

ขยายการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น กระบือ เป็ดเทศ โดยการจัดซื้อสัตว์เพิ่มในฟาร์มจะนำเงินจากการแบ่งขายสัตว์ที่ผลิตได้ในฟาร์มไปซื้อพ่อแม่พันธุ์ สัตว์ที่ต้องการมาเลี้ยงเพิ่ม ซึ่งในการเลี้ยงสัตว์ของนายอินตา ได้นำความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมในโครงการต่าง ๆ ที่ทางหน่วยงานราชการได้จัดฝึกอบรมขึ้นโดยนำความรู้ที่ได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ในฟาร์ม มีการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และได้มีการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ที่มีนำไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรรายอื่นได้เป็นอย่างดี

ผลงานและความสำเร็จของผลงาน ทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระยะเวลาที่ปฏิบัติงานและความยั่งยืนในอาชีพ

จากการที่นายอินตา เป็นผู้ที่รักในอาชีพการเกษตรและประกอบอาชีพเกษตรแบบผสมผสาน เนื่องจากเห็นว่าการทำงานเกษตรแบบผสมผสาน ผลผลิตในฟาร์มสามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างรายได้ให้ตลอดทั้งปี ต่างจากการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวที่มีความเสี่ยงจากภาวะราคาผลผลิตที่ไม่อาจควบคุมได้ การเกษตรของนายอินตาเป็นการเกษตรที่ปลอดจากการใช้สารเคมี ทำให้ลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งผลผลิตในฟาร์มเป็นผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค นายอินตาใช้ปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ที่มีปุ๋ยหมักใช้ตลอดทั้งปีเนื่องจากการเลี้ยงสัตว์หลายชนิด ดังต่อไปนี้

1. การเลี้ยงโคเนื้อ-กระบือ

นายอินตาเริ่มเลี้ยงโค กระบือ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 วัตถุประสงค์เลี้ยงไว้เพื่อเป็นออมสินในครอบครัว เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงินก็สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นเงินได้ นอกจากนี้ โค กระบือ ยังเป็นโรงงานผลิตปุ๋ยคุณภาพดีและราคาถูก สามารถใช้มูลโค กระบือมาผลิตเป็นปุ๋ยคอกใช้ในไร่นา การเลี้ยงโค กระบือ ของนายอินตา มีเทคนิคการเลี้ยงดังนี้

ในการเลี้ยงโคเนื้อ และกระบือ นั้น ในช่วง หลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต จากการ ทำสวน และทำนา จะเลี้ยงปล่อยในพื้นที่สวนและ ทุ่งนา เพื่อให้โคแทะเล็มหญ้า นอกจากนั้นจะมีการเกี่ยวหญ้ากินใหม่ที่ปลูกไว้เสริมให้โค และกระบือ กินในช่วงตอนเย็น และยังมีกรให้อาหารเสริมอย่างอื่น เช่น น้ำหมักผลไม้ ต้นข้าวโพด อีกด้วย

ส่วนในช่วงฤดูเพาะปลูกจะเลี้ยงโค กระบือไว้ในคอกเพื่อไม่ให้โคเข้าไปแทะ เล็มพืชที่ปลูกไว้ โดยช่วงนี้จะทำการเกี่ยวหญ้าให้และเสริมอาหารอย่างอื่นด้วย ไม่ว่าจะ เป็นการใช้ต้นข้าวโพดหรือการใช้สมุนไพรและน้ำหมักจุลินทรีย์ควบคู่กับการเลี้ยงไป ด้วย โดยอาหารที่ให้จะใส่ไว้ในรางอาหารให้กินทั้งวันซึ่งจะทำให้โค และกระบือมีการ เจริญเติบโตเร็ว จนสามารถสร้างรายได้ให้กับนายอินตาโดย

- ขายวัว ได้ปีละ 10,000 บาท
- ขายมูลโค ปีละ 3,000 กิโลกรัม
- ขายกระบือ ปีละ 10,000 บาท
- ขายมูลโค ปีละ 3,000 บาท

เทคนิคการถอดยอดข้าวโพดเพื่อใช้เลี้ยงโค กระบือ

ข้าวโพดฝักอ่อนที่ปลูกเพื่อจำหน่าย ในช่วงเวลาที่รอเก็บผลผลิตนั้น สามารถนำยอดและใบ ไปใช้เลี้ยงสัตว์ได้ 3 ช่วง ดังนี้

1. ครั้งที่ 1 จะถอดยอดต้นข้าวโพดใช้เลี้ยงโคเมื่ออายุ 45 วัน ยอดข้าวโพด 1 ไร่ สามารถถอดยอดใช้เลี้ยงโค 10 ตัว ได้ 3 วัน

2.ครั้งที่ 2 จะถอดเอาใบจากต้นข้าวโพดของปล้องที่ไม่มีฝักอ่อน เมื่อต้นข้าวโพดอายุ 50 วัน สามารถถอดใบข้าวโพด 1 ไร่ ใช้เลี้ยงโค 10 ตัว ได้ 7 วัน

3.ครั้งที่ 3 หลังจากเก็บผลผลิตแล้ว จะตัดต้นข้าวโพด 2 ใน 3 ไปเลี้ยงโค ให้เหลือต้นข้าวโพด ไร่ในแปลง เพื่อเป็นส่วนที่จะเนาเปื่อย เป็นอินทรีย์วัตถุในดิน

ข้อดีของการถอดยอดข้าวโพด

- 1.สามารถใช้ข้าวโพดสดเลี้ยงสัตว์ ได้โดยไม่จำเป็นต้องรอกจนกว่าเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อน
- 2.สามารถเก็บเกี่ยวใช้เลี้ยงสัตว์ ทดแทนหญ้าสดได้ตลอดช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีการปลูกจำนวนมากและเพียงพอกับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง
- 3.เป็นวิธีการที่สามารถใช้ประโยชน์จากต้นข้าวโพดฝักอ่อนได้อย่างเต็มที่ และต่อเนื่อง

4.ลดปัญหาที่มีต้นข้าวโพดจำนวนมากเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต และโคกินไม่ทัน

การใช้สมุนไพรรักษาโรค กระบือ

การเลี้ยงโค กระบือ ของนายอินตา มีการใช้การนำสมุนไพรมีในท้องถิ่นนำมาใช้ในการเลี้ยงโค กระบือ เพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงและยังอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี และสามารถนำทรัพยากรที่มีในพื้นที่มาให้ได้อย่างคุ้มค่า

โดยในการใช้สมุนไพรในโค กระบือ นั้น จะใช้ได้ทั้งการรักษา โรคเบื้องต้น และช่วยในการบำรุง ร่างกายสัตว์ตามสรรพคุณของสมุนไพร ชนิดนั้น โดยจะนำมาผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ เช่น ตากแห้งบดผสมอาหารให้สัตว์กิน หรือนำมาต้มเอาน้ำให้สัตว์กิน เช่น บอระเพ็ด ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน ไพล หัวผักกาด เป็นต้น

การใช้แรงงานกระบือในการไถนา

การทำนา 5 ไร่ ของนายอินตาในอดีตนั้น จะใช้รถไถในการไถนา ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง ต้องสิ้นเปลืองเงินในการซื้อน้ำมัน และยังทำให้ดินในนาอัดตัวกันแน่น ไม่ร่วนซุย ส่งผลให้ข้าวได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร นายอินตาจึงหันมาใช้กระบือในการไถนาแทน ทำให้ได้ผลผลิตข้าวมากขึ้น โดยสามารถลดต้นทุนค่าน้ำมันการเตรียมดินในการทำนาได้ไร่ละ 300 บาท

2. การเลี้ยงสุกร

นายอินตาเริ่มเลี้ยงหมูหลุม มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 เนื่องจากเห็นว่าการเลี้ยงหมูหลุมเป็นการเลี้ยงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีมลภาวะทางกลิ่นหรือน้ำเสีย รบกวนสิ่งแวดล้อม วัสดุที่ใช้รองพื้นคอกสามารถนำมาเป็นปุ๋ยในไร่ นาทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี นายอินตาจะใช้อาหารหมักที่ผลิตขึ้นเองเลี้ยงหมู ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงต่ำลง โดยการใช้อาหารสำเร็จรูปร่วมกับอาหารที่หมักเองเพื่อช่วยในการลดต้นทุน นายอินตาจะทำการหมักอาหารเพื่อเสริมจากอาหารสำเร็จรูปที่ใช้เลี้ยงสัตว์ เช่น ในช่วงที่ลูกสุกรได้หย่านมในช่วง 2 เดือนแรก จะให้อาหารสำเร็จรูป โดยจะให้อาหารสำเร็จรูปอย่างเดียวก่อนประมาณ 2-3 อาทิตย์ จากนั้น จะทำการลดอาหารสำเร็จรูปให้ลูกสุกรอนุบาลและผสมอาหารที่หมักเอง เพิ่มขึ้นทีละน้อย จนสุกรสามารถ

กินแต่อาหารที่หมักเองได้ โดยอาหารที่หมักเอง ได้แก่ การนำต้นกล้วยมาหมัก หรือ นำผลไม้ที่มีอยู่ในสวนหรือเศษผักที่เหลือใช้นำมาหมักให้สุกรกินได้

นอกจากนี้ นายอินตา ยังเสริมน้ำหมักชีวภาพแก่หมู เพื่อให้สร้างภูมิคุ้มกันทานโรค หมูนายอินตาจึงสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เป็นโรค ทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อยามารักษา

นายอินตา สามารถสร้างรายได้จากการเลี้ยงหมู โดยเฉลี่ยปีละ 20,000 บาท และได้มูลมาใช้ในการปลูกพืชผัก 5,000 กิโลกรัมต่อปี

3. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ปัจจุบัน นายอินตา เลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 60 ตัว โดยมีวัตถุประสงค์การเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารโปรตีนบริโภคในครอบครัว และเพื่อจำหน่ายเมื่อมีไก่เพียงพอ การเลี้ยงไก่จะเลี้ยงแบบปล่อยลานในคอกที่มีบริเวณอย่างพอเพียง และล้อมคอกด้วยตาข่าย เพื่อกันไม่ให้ไก่ออกไปรบกวนพืชผักที่ปลูกไว้ และเป็นการป้องกันโรค ไก่แต่ละรุ่นจะแยกเลี้ยงเป็นคอกต่างหาก เพื่อง่ายต่อการจัดการ ในไก่เล็กจะแยกเลี้ยงในกรงอนุบาลเพื่อลดอัตราการตาย จนเมื่ออายุได้ 45 วัน จึงย้ายมาที่คอกขุน เพื่อทำการขุนไก่ขายต่อไป

อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ นายอินตาจะเน้นการใช้วัตถุดิบอื่น เช่น ปลายข้าว แกลบ ข้าวโพด หรือหยวกกล้วยที่มีในพื้นที่ มาผสมกับอาหารสำเร็จรูป ผสมกันให้ไก่กิน ตามอัตราส่วนต่าง ๆ โดยในการให้อาหารไก่จะทำการผสมสมุนไพร เช่น ฟัทะลายโจร ขมิ้นชัน บอระเพ็ด ในอาหารไก่ด้วย

4. การเลี้ยงเป็ด

ปัจจุบันนายอินตา เลี้ยงเป็ดจำนวนหนึ่งไว้เพื่อบริโภคไข่และกำจัดหอยเชอรี่ในไร่นา โดยสามารถสร้างรายได้ ปีละ 12,000 บาท

จากการที่นายอินตาเลี้ยงไก่แบบเป็นการใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นอาหารไก่และเน้นการใช้สมุนไพรและน้ำหมักชีวภาพ มาใช้ในการเลี้ยงไก่ นายอินตา จึงมีต้นทุนในการเลี้ยงต่ำ เนื่องจากไก่มีสุขภาพแข็งแรง เจริญเติบโตเร็ว เนื้อไก่มีรสชาติดี ไก่พื้นเมืองจึงสามารถสร้างรายได้ให้นายอินตา ได้ปีละ 60,000 บาท ได้มูลไก่มาใช้ในการเกษตรปีละ 1,000 บาท

ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่างๆ

นายอินตา สมตา เป็นเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่แบ่งปันความรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่น หรือผู้สนใจอย่างเต็มที่ โดยไม่หวังความรู้แต่อย่างใด ถึงแม้งานในฟาร์มจะมีมากมาย แต่นายอินตาก็ยังแบ่งเวลาให้กับสังคม ดังนี้

1. ดำรงตำแหน่งกรรมการวัดติดต่อกันหลายปี
2. เป็นเจ้าของศูนย์เครือข่ายเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรรายอื่นมาอย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2550 จนถึงปัจจุบัน มีเกษตรกรผ่านการอบรมมาแล้ว 120 ราย
3. เป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักเรียน และผู้สนใจทั่วไปมาอย่างต่อเนื่อง
4. เป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงานต่างๆ ตลอดทั้งปี
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน ตำบลอย่างสม่ำเสมอ

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ใช้ปุ๋ยคอกจากมูลสัตว์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี นายอินตาเลิกการใช้สารเคมีในการเกษตรมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 หันมาใช้สารชีวภาพ เช่น ปุ๋ยหมักมูลสัตว์ ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำนาได้ 100 ไร่ เป็นการผลิตต้นทุนการทำนา และปลูกพืชอื่นๆ ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยหมักในการเกษตร จึงมีผลผลิต ดังนี้

	จำนวนที่นา (ไร่)	ผลผลิตที่ได้รับ
ใช้ปุ๋ยเคมี	5	2 ตัน
ใช้ปุ๋ยหมัก	5	4 ตัน

2. ใช้แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ ทดแทนการใช้ฟืน นอกจากเป็นการใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์แล้ว ยังเป็นการลดภาวะในสิ่งแวดล้อม ปุ๋ยจากบ่อแก๊สชีวภาพสามารถนำมาใช้ในไร่นา ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี นอกจากนี้จะเป็นการลดการใช้ไม้ที่นำมาเป็นเชื้อเพลิง

3. ใช้แรงงานจากกระบือทดแทนการใช้รถไถนา ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำมัน เป็นการลดต้นทุนการผลิต และยังเป็น การลดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมด้วย
4. ไม่เผาตอฟางหลังการเก็บเกี่ยวข้าว แต่จะนำฟางมาเลี้ยงโค กระบือ หรือนำมาเป็นวัสดุคลุมดินในการปลูกพืช
5. ปลูกยางพารา เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ รอบๆฟาร์ม
6. เลี้ยงสัตว์ โดยเน้นการใช้ น้ำหมักชีวภาพ สมนุไพร ทำให้สัตว์มีสุขภาพ แข็งแรง เป็นการลดการใช้ยาปฏิชีวนะ นอกจากนี้การเลี้ยงหมูหลุม ยังได้ วัสดุรองพื้นมาใช้เป็นปุ๋ยในไร่นา และเป็นการลดของเสียจากการเลี้ยงหมูสู่ สิ่งแวดล้อม
